ALGEMENE BESCHOUWING nr. AB.5

Politieke partij	Larens Behoud
Datum raadsvergadering	6 november 2026
Agendapunt nummer	2
Onderwerp	Algemene beschouwingen 2026 – Programmabegroting 2027-2030

Geacht college,

We staan hier voor de behandeling van de begroting 2027 van de gemeente Laren. En ik moet zeggen dat ik het nu al een verademing vindt ten opzichte van de landelijke politiek, waar uitgebreid onderhandeld wordt zonder succes de gesprekken voor en achter de schermen de onverenigde standpunten van partijen uitvergroten, waardoor ieder vast blijft zitten in zijn eigen groef.

In Laren staan we voor ons dorp, met elkaar, en dat vinden we als Larens Behoud belangrijk. Met een sterk college en een actieve raad, deels in een nieuwe samenstelling maar, zo merken we, met veel energie om zaken kundig aan te pakken of bij te sturen.

Uiteraard is er op onze kleine schaal ook het een en ander te wensen en te sturen als het gaat over baten en lasten, over noden en wensen. Ik wil in eerste instantie het college feliciteren met het begrotingsevenwicht voor 2027. Dat maakt dat we in elk geval een goede start hebben voor het eerste volle bestuursjaar van onze nieuw aangetreden coalitie.

U heeft een aantal wensen uit het coalitieakkoord vertaald naar budgetten waarmee we richting kunnen geven of kunnen werken aan oplossingen voor de in ons dorp gevoelde problemen en noden. Denk bijvoorbeeld aan een duurzame parkeeroplossing, het meer weerbaar maken van onze inwoners bij crises, het onderzoek ten behoeve van de economische ontwikkeling van Laren en het opstellen van een fundament voor cultuur ten behoeve van een nieuwe cultuurnota.

Op de totale begroting zijn dit kleine bedragen, die ook nog eens incidenteel zijn. Het risico hierbij is altijd dat we het juist over deze onderwerpen en bedragen in deze vergadering gaan hebben terwijl andere, meer structurele zaken buiten beeld blijven.

Naar aanleiding van deze incidentele bedragen hebben we echter toch 1 vraag: U reserveert 30.000 euro voor een ‘onderzoek parkeeroplossing’. In ons coalitie akkoord spraken we dit af:

“We maken via een thematafel gebruik van in en rond het dorp beschikbare kennis om snel de haalbaarheid van een parkeergarage te verkennen. Daarbij zijn het parkeerterrein bij Singer of bij het Hertenkamp de voor de hand liggende locaties.

1. *Vraag: als dit de afspraak is waarom reserveert u dan 30.000 euro en hoe breed of smal ziet u dit onderzoek naar deze verkeersoplossing?*

Daarom ga ik hierbij een aantal meer fundamentele vragen die we als fractie graag in de eerste termijn aan ons college willen stellen. Want hoewel de begroting voor 2027 er goed uit ziet, lopen we de jaren daarna aan tegen een structureel tekort. Het bedrag fluctueert een beetje maar onze eerste vraag is:

2. *Wat is de visie van het college om volgend jaar te werken aan een structureel begrotingsevenwicht.*
   Aan welke knoppen kunt en wilt u als college draaien en welke wilt u met rust laten?

Als wij als fractie kijken naar deze knoppen dan kunnen we ons een aantal zaken indenken. De OZB zou verhoogd kunnen worden, zoals ook gebeurd is voor ondernemers. Daarmee dekken we weliswaar een tekort maar gaan de lasten voor burgers (iets) meer omhoog. We begrijpen dat dat pijn doet, want wij, raadsleden, worden daar rechtstreeks op aangesproken. Echter: ALLE kosten gaan omhoog, en met alle kostenstijgingen zou dit deels uitlegbaar kunnen zijn. En er staat zo te zien 4 miljoen aan onbenutte belastingcapaciteit in de begroting. We zijn benieuwd hoe het college hier over denkt.

Een andere optie is bezuinigen. Niet meer doen, wat we doen. Ambtenaren ontslaan, omdat het wel wat minder kan. Kijken we weer even naar landelijk dan deed Eric van der Burg daar nogal makkelijk over, terwijl de analyse in de NRC liet zien dat dat eigenlijk een onmogelijke taak is.

Toch moeten we, als optie 1 geen weg is om te gaan, kijken naar optie 2. En als we dan kijken naar de verschillende programma's dan zien we dat programma 5: Meedoen in Laren, verreweg onze grootste kostenpost is. Hier gaat ruim een kwart van ons jaarlijkse budget naar toe. We begrijpen dat veel beleid, veel inzet en veel aan bijdragen vastzit in regelingen. Maar wij als fractie zien ook de nodige inefficiëntie en dubbelingen, bijvoorbeeld tussen de bibliotheek en versa welzijn. Daarnaast is de vraag of we alles wat de gemeente biedt, en dat is enorm veel, moeten willen, of kunnen blijven doen. Van een spreekuur op de vrijdagochtend tot beweegcoaches, iedereen zal nut en noodzaak zien, maar: wat als er hierop een paar ton zouden bezuinigen. Kunnen onze inwoners door de bomen het bos nog zien als het gaat over alles wat wordt aangeboden?

3. *Vraag: welke keuzes zou het college maken als er op Programma 5 bezuinigd zou moeten worden?*

Tja, en dan willen we naast het letten op een evenwichtige begroting ook nog (misschien meer structurele) investeringen. En die zitten bij onze fractie op een aantal vlakken.

Ten eerste: het groenonderhoud. We zijn blij met ons Goois Natuur Reservaat. Zij beheren het meeste groen binnen onze gemeente, voor het minste geld. Het is goed dat na het uittreden van de provincie en Amsterdam de afkoopsommen zijn geborgd binnen de reserve van het GNR. Dat maakt onze bijdrage uit de reserve tot een schijntje. Larens Behoud hoopt dat dat in de toekomst zo mag blijven.

Het groenonderhoud in het andere deel van ons dorp, namelijk binnen de bebouwde kom levert echter de veel klachten op, en we zullen hier dus ook iets aan moeten doen. Dit onderhoud kost de helft van alles in het programma 'Meedoen….' Het is goed besteed, maar is het voldoende? We hebben in een RIB over alle deelprojecten wel de nodige informatie gekregen, maar het blijft veel papier, veel in deelprojectjes, en de klachten over het aanzicht blijven.

4. *Vraag aan het college: hoe kunnen we volgend jaar nu echte, meetbare slagen maken in de verbetering van het groen in de openbare ruimte?*
5. *Kan het college een baatbelasting heffen op de deelfietsen die nu rondslingeren en die ten goede laten komen aan de openbare ruimte?*

Ten tweede: ambtelijke ondersteuning voor twee portefeuilles: economie en monumenten/erfgoed. De laatste werd onlangs opnieuw benoemd in onze vergadering met de commissie Ruimtelijke Kwaliteit.

Uit een provinciale monitor blijkt dat ook in Eemnes dit probleem structureel is. We hebben onze wethouder de tip gegeven om ons aan te melden bij het Programma Erfgoed en Overheid, omdat het Rijk voor dit probleem geld ter beschikking stelt. Onze vraag is:

6. *Heeft het college zich aangemeld voor het programma Erfgoed en overheid en wordt er een plan ingediend voor versterking van de ambtelijke capaciteit?*
7. *Wat doet het college als er wel geld is voor onderzoek (50K) op economisch gebied maar geen ambtelijke ondersteuning?*

Voorzitter deze week gaan Hilversum en Wijdemeren naar de stembus. Daaruit volgt een nieuwe gemeente Hilversum per volgend jaar, die veel groter is, vooral ook qua oppervlakte.

8. *Vraag aan het college: hoe ziet u de nieuwe verhoudingen binnen de regio en wat is onze inbreng vanuit Laren om een nieuw evenwicht te realiseren waarin we met de andere kleinere gemeenten stand blijven houden in de regio?*

Dan het IHP, het Integraal Huisvestings Plan voor de Scholen. Eén van de risico's is hogere kapitaallasten. Dit is naar wij aannemen te wijten aan een hogere rentestand.

9. *Vraag aan het college: Hoe ziet u de risico's van het IHP in relatie tot stijgende kosten en hogere rentelasten? Zeker met de verhoogde, risicovolle netto schuldquote is de vraag: is voortzetting van het IHP met deze investeringen voor Laren wel verantwoord?*
10. *Hoe kijkt het college bezien deze situatie aan tegen de bouw van een nieuwe school versus het vrijkomen van de grond bij De Ploeg?*

Dan tot slot nog een ergernis waar we het in de raad al vaker over gehad hebben: handhaving. In een steeds drukkere samenleving en in een drukker dorp, zien we dagelijks ergernissen die vragen om een oplossing. We zijn ons ervan bewust dat handhaving ook bij u als college leeft maar we horen als fractie graag van u antwoord op de volgende vraag:

11. *Bent u van mening dat de handhaving op straat door de BOA's thans voldoende is, ook op de tijden waarin ze actief zijn en hoe meten wij resultaat?*

We vermoeden dat er ook nogal wat illegale werkzaamheden worden verricht aan panden maar ook aan erfafscheidingen. Behalve dat we daarmee uitstralen dat de gemeente niet meer in control is of ertoe doet, levert dit ook minder leges op. Ook hier is handhaving dus onderwerp van onze zorg.

12. *Vraag: bent u het met ons eens dat er een gebrek is aan handhaving op dit punt? En zo ja, wat is het plan voor 2027 hiervoor om hier aandacht aan te besteden?*

Als laatste vragen we vanuit onze fractie nog uw aandacht voor energie-armoede. NU de kosten voor energie omhoog gaan, moeten we letten op de burgers en ons eigen vastgoed. Ik hoop dat de huisbaas van het Brinkhuis de kachel zo aanpast dat we er niet te warmpjes bijzitten, zoals nu vaak het geval.

Voorzitter, met deze vragen zien we uit naar het debat. Een debat over richting en koers, maar ook over de invulling van veel gehoorde wensen en noden. We zijn benieuwd naar de antwoorden van het college.

Namens de fractie van Larens Behoud
Karel Loeff
Fractievoorzitter